

Traducerile din Plumb (1916), pe care le supun cititorilor, datorită bunăvoinței arătate de revista „Ateneu”, au fost citite omagial membrilor cenacului literar bucureștean, „G. Bacovia”, în seara de 13 noiembrie 1967.
Ele fac parte dintr-o culegere mai amplă, intitulată provizoriu Clasicii mei moderni (Mes classiques modernes), în care vor apărea poezii de Ion Barbu, Lucian Blaga, G. Călinescu, M. R. Parascchivescu, Al. Philippide, Ion Pillat, Ion Vinea, V. Voiculescu.
Volumul, aflat încă în lucru, va fi tipărit de editorul-poet Pierre Seghers și este destinat publicului francez care nu cunoaște decât parțial — și nu întotdeauna prin cei mai de seamă reprezentanți ai ei — poezia românească modernă.

R.V.

plomb (plumb)

Somnec de plomb pour les cercueils

de plomb
Et fleurs de plomb et funèbre ornement —
Moi, dans la crypte seul... il faisait vent...
Et crissaient là les couronnes de plomb.

Somnec tourné de mon amour de plomb
Dessus des fleurs de plomb: j'en criais moi —
J'étais seul près du mort... il faisait froid...
Et pesaient lourd ses ailes à lui de plomb.

decor (decor)

Les arbres blancs, les arbres noirs
Sont tout nus au parc solitaire :
Décor de grand deuil, funéraire...
Les arbres blancs, les arbres noirs.

Au parc les regrets réitérent...

En plumes blanches, plumes noires
Un oiseau à la voix amère
Survole le parc séculaire...
En plumes blanches, plumes noires.

Au parc les fantômes se serrent...

Et feuilles blanches, feuilles noires ;
Les arbres blancs, les arbres noirs ;
Et plumes blanches, plumes noires :
Décor de grand deuil, funéraire...

Au parc la neige choit à terre...

lacustre (lacustră)

Depuis des nuits plu' pleuvant,
La matière en pleurs j'entends...
Suis seul, et le penser me rend
Les habitations lacustres.

Dors, on dirait, sur l'ais en trempe,
Les reins cinglés par un flot d'eau —
Je frissonne en rêve : il me semble
Que j'ai pas ôté le ponceau.

PANOPTICUM

În fugă privind, patru mari familii de poeți distinge în literatura americană ochiul cercetătorului : poeți-femei (adică poetese), poeți-negri (deși se pare — și n-o spunem pentru paradox ! — că o seamă dintre cele mai frumoase și realizate poeme despre negri le-au scris tot albi), poeți ai experimentelor (atrași, cu succese diverse ori cu insucces, de toate categoriile de modernism) și poeți progresiști, coboritori din Walt Whitman — marele exaltator al ideii de democrație. În ultima categorie se înscriu personalități de talia lui Carl Sandburg, Vachel Lindsay, Robert Frost, Robinson Jeffers, Edwin Arlington Robinson, St. Vincent Benet, Archibald Mac Leish, Langston Hughes, Frederick Prokosh, Ogden Nash, etc. Și în aceeași categorie se înscrie Edgar Lee Masters. Desigur, demarcațiile nu trebuie însă absolutizate, duse la absurd și nici de presupus măcar că-n trusa unuia sau altuia dintre aparținătorii la cutare sau cutare familie nu s-au găsit adesea muniții de mai multe feluri.

Fără a fi — ca Walt Whitman, Baudelaire sau Poe — autorul doar al unui volum de versuri, bineînțeles : unic în toate privințele, și pe Edgar Lee Masters îl face cunoscut lumii literare de pretutindeni tot una singură dintre multele sale culegeri de poeme : **Spoon River Anthology**, apărută în 1915. Întreg noianul de pagini publicate înainte și după aceea este de o calitate discutabilă, deși indiscutabil mai puțin entuziasmantă, ceea ce pe unul din criticii săi, Norman Foerster, l-a și determinat să califice restul operei sale poetice drept... derivativ și facil.

Spoon River Anthology relevă însă o personalitate fără de care poezia patriei sale ar fi de neconceput și care după o jumătate de secol comunică sensibilității de pe toate meridianele aceeași emoție ca-n primele clipe ale apariției. Niciodată pînă atunci o carte de versuri nu mai reușise în Statele Unite să atingă un asemenea tiraj : 50.000 de exemplare în numai trei ani.

Masters era fiu de magistrat, se născuse în Vestul Mijlociu, la Kansas, în 1869. Va studia dreptul și va practica profesia tatălui său. Au să-l obsedeze puternicele modele ale literaturii eline, pe care o cunoștea temeinic, și în clipa apariției volumului aducător de notorietate îl găsim în vîrstă de 46 de ani. **Spoon River Anthology** venea, în 1915, să compenseze și să întreprindă un șir neîntrerupt de eșecuri literare, aducînd autorului său o tardivă însă durabilă și meritată glorie. Retipărită de zeci de ori pînă în 1950, cînd Masters încetează din viață, și retipărită în continuare după aceea, cu timpul ediția întâia și-a sporit paginile, și-a adîncit viziunea, a devenit vastă monografie lirică (mereu pomenită și comentată) a unor destine mediocre, in-

Un vague historique s'entête ;
Aux mêmes temps je me revois...
Et je sens que sous tant de pluie
Les pilotes plient sous le poids.

Depuis des nuits plu' pleuvant,
En frissonnant, en attendant...
Suis seul, et le penser me rend
Les habitations lacustres.

sonnet (sonet)

Epaisse nuit, on se noie dans le noir ;
Dehors, dans le brouillard qui les enserre,
Vacillent rouges, et las les lampadaires
Comm' dans la crasse moit' d'un assomoir.

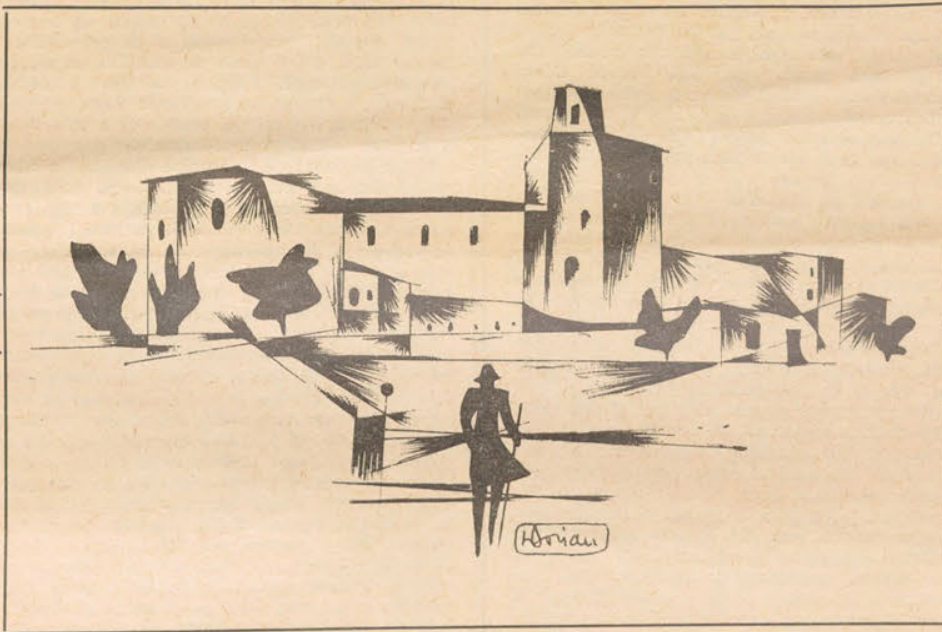
Dans les faubourgs le noir plus noir s'avère...
Noie les taudis sous l'eau qu'il fait pleuvoir
Et dedans les vieux murs en train de choir
On entend une sèche toux amère.

Comme Edgar Poë je rentre ma carcasse,
Comme Verlaine pris par la bûtre —
Car cette nuit plus rien ne me tracasse.

Puis, à tâtons, rentré, je m'aventure,
Et, dans le noir, butant d'un pas cocasse,
Tombe et retombe et de me tair'n'ai cure.

pâle (pălind)

Je suis l'esseulé des places désertes
Aux bees de gaz mornes qui blêmes
clignotent —

duioștoare, penibile, euforice și totuși de cele mai deseori ratate. Cartea prezintă cele două planuri ale cimitirului din orașul Spoon River : dealul și valea. De altminteri acestea sînt și titlurile a două dintre poeme, demne de considerat uverturi — dacă îți arunci ochii din două părți — la restul „antologiei”. La restul antologiei care, aproape în totalitatea sa, cuprinde poeme ce au drept titlu cite un nume de bărbat ori de femeie adică numele sutelor de foste vieți și de foste destine odihnite acum sub cite o piatră tombală. Și fiecare dintre morți își spune pe scurt propria-i biografie, cu înțelesurile și neînțelesurile cite au traversat-o. Dar intr-asa fel, încît uneori cutare sau cutare personaj aminteste și de alte ființe, cu care de-a lungul existenței și-a încrucișat pașii, ori pasiunile, ignoranța și dezastrele. Iar la rîndul lor evocații, pomenind și ei de faptele ori numele celor care îi pomeniseră pe dinșii, sau de-ale altora, după lectura integrală, te despați de **Spoon River Anthology** cu sentimentul ireductibil că ai străbătut una dintre cele mai diverse fresce sociale ale Americii, respirată pe duratele mai multor decenii și convocînd între paginile sale mai multe caractere decît întreaga proză poate a tuturor scriitorilor de relief ai țării de peste ocean.

Poemele depășesc rareori 20 de versuri, citeodată nici nu au atîtea, sînt portrete foarte lapidare și concentrat schițate și sînt simultan propedeice contra uriciunii, monotoniei, trivialității, neadevărului, fătarniciilor, violenței și egoismului. Aproape fiecare bucată e un epitaf. Un epitaf sec, usturător și citeodată sarcastic, fiindcă umorul nu i-a lipsit lui Edgar Lee Masters. Morții își povestesc pe rînd viețile, cu gălăgia, frumusețea, înșelarea, zorzoanele și vanitățile lor. Nici o spurcăciune sufletească nu scapă criticii sau aluziilor.

Influența volumului asupra contemporanilor și urmașilor autorului a fost recunoscută adeseori de critică ori mărturisită de confrății săi literari. De aceea nici nu insistăm. Dar dacă e ade-vărat că pentru a cunoaște un popor trebuie să-l

george bacovia

în franțuzește de romulus vulpesu

Pendant que la nuit l'airain roule sa note
Je suis l'esseulé des places désertes.

Le rire hideux m'accompagne, et mon ombre
Qui met tous les chiens vagabonds en fuite,
Sous les bees de gaz, dont la lueur hésite,
Le rire hideux m'accompagne, et mon ombre.

Je suis l'esseulé des places désertes
Dont chaque jeu d'ombres conçoit la folie ;
Pâli de silence et de paralysie,
Je suis l'esseulé des places désertes...

couchant violet (amurg violet)

Couchant d'automne, violet...
Deux peupliers au loin se silhouettent :
— Apôtres en chasubles violettes —
Le bourg entier est violet.

Couchant d'automne, violet...
Foule flânant, oisive, très coquette :
Cette cohue semble violette ;
Le bourg entier est violet.

Couchant d'automne, violet...
Du beffroi vois au loin des rois nu-tête :
Ancêtres en cohortes violettes ;
Le bourg entier est violet.

noir (negru)

De calcinées fleurs, du noir en nappes...
Des cercueils en métal noirci, épais,

De funéraires vêtements de jais,
Du noir profond, du noir en nappes...

Des rêves fulgurants... du noir en nappes...
Carbonisé, l'amour encor fumait —
Parfum brûlé des plumes, il pleuvait...
Du noir, rien que du noir en nappes...

giboulée (moină)

L'automne et l'hiver
Arrivent les deux ;
Il pleut et il neige,
Il neige et il pleut.

Et creuse et sordide
La nuit dégringole ;
Et rentrent malingres
Moutards de l'école.

Les murs sont moites,
Le froid me pénètre —
A ceux des sépulcres
Mon coeur s'enchevêtre...

L'automne et l'hiver
Arrivent les deux ;
Il pleut et il neige,
Il neige et il pleut.

melancolie (alean)

C'est l'aube, froid d'automne...
Tant qu'on peut l'oeil plonger
S'enroule la fumée,
S'embrument les vergers.

De tristes voix bruissent
Dessus les plaines nues —
Bruit sourd et cris de joie
Des vignes s'insinuent.

Un cerf-volant... des gosses...
Comme eux on se voit gai,
On pleure... froid d'automne...
S'embrument les vergers.

PANOPTICUM

Tîrgoveții au crezut că murisem fiindcă
mîncam pepeni roșii.
De fapt avusesem ciroză hepatică,
Fiindcă la fiecare prînz,
De treizeci de ani în șir, mă strecuram din-
colo de despărțitura „Rețele”
Din farmacia lui Trainor, să sorb
O dușcă zdravănă
Din sticla pe-a cărei etichetă
Seria : Spiritus Frumentii.

lydia pucker

Knowalt Hohelmer a pornit la război
În ajunul zilei în care Curli Trenary
Garantase prin jurămint înaintea
judecătorului Arnett
De furtul porcilor și a obținut emiterea
mandatului de arestare.
Dar nu ăsta e motivul pentru care a ajuns
el soldat.
Ci pentru că m-a prins pe mine înhăitată
cu Lucius Atherton.
Ne-am luat la harță și i-am spus
Ca să nu-mi mai așină calea.
Și-atunci el a furat porci și a plecat la război:
În spatele fiecărui soldat stă o femeie.

judecătorul somers

Cum s-a întîmplat, spuneți-mi,
Că eu, care am fost cel mai erudit dintre
judecători :
Care știam pe Blackstone și Coke *)
Aproape pe dinafară ; care am ținut cea mai
mare dintre cuvîntările
Pe care le-a auzit vreodată tribunalul și care
am întocmit
Niște concluzii serise ce s-au bucurat de
elogiile judecătorului Breese, —
Spuneți-mi, cum s-a întîmplat
Că zac aici uitat, neluat în seamă,
Cîtă vreme Chase Henry, bețivanul țîrgului,
Are un bloc de marmură, împodobit cu o urnă
În care, în chip ironic, natura
Semănat-a o sămînță înfloritoare ?

constance hately

Hei, Spoon River, ridicîndu-te, împotriva
Irenei, împotriva lui Mary,
Orfanele surorii mele mai mari,
Îmi lauzi propria-mi jertfă
Și le infierezi pe Irene și pe Mary,
Că mă defăimează !

Dar tu nu lauda propria-mi jertfă
Și nu infiera defăimătoarele țîr firi ;
Le-am crescut, asta e destul de adevărat,
avut-am grijă de ele,
Dar cu otravă mi-amestecam binefacerea,
Statornic amintindu-le de cine depinde
îmbucătura și haina de pe dinsele.

*) Autori ai unui manual de jurisprudență.

edgar lee masters

traducere și prezentare de ion caraion

diaconul taylor

Aparțineam bisericii
Și partidului prohibiționist ;